

Hoe Nederland 750 miljoen euro (per jaar) verspeelt.

Als het aan het ministerie van Veiligheid en Justitie ligt, gaat Nederland als eerste en enige land in Europa de loterijmarkt liberaliseren en de loterijgrenzen openen. Vanaf 1 januari 2017 wil het kabinet na decennia van weloverwogen restrictief kansspelbeleid buitenlandse (commerciële) loterijen toelaten. Iets wat geen enkel land in Europa heeft gedaan of, uit bescherming van zijn eigen markt, in zijn hoofd haalt.

Nergens ter wereld geven mensen zoveel aan goede doelen als in Nederland, mede dankzij ons overal behalve hier in Den Haag geprezen loterijenstelsel, dat terugvoert tot de Gouden Eeuw. Ons land kent een fijnmazig web van fondsen en goededoelenorganisaties die bijspringen om van de maatschappij een werkelijke samenleving te maken. Particuliere gelden, erfenissen, schenkingen en opbrengsten uit de Nederlandse loterijen dragen hier sinds jaar en dag in belangrijke mate aan bij. Dit tot ieders tevredenheid; het is een perfect functionerend en kerngezond systeem. Ons stelsel van loterijen voor cultuur, sport, natuur en maatschappelijke doelen, onze goededoelentraditie, is iets typisch Nederlands. Net als op onze waterwerken kunnen we daar trots op zijn. Deze vorm van burgerzin, zich uitend in maatschappelijke betrokkenheid kan gelden als lichtend voorbeeld voor de rest van de wereld!

Gaan die buitenlandse loterijen die straks zomaar in Nederland vrij spel krijgen, jaarlijks ook honderden miljoenen investeren in Nederlandse cultuur en erfgoed, zoals de BankGiro Loterij, Vriendenloterij en Postcode Loterij? In Nederlandse molens, monumenten en musea? Niets wijst erop dat nieuwe loterijen tot extra opbrengsten voor de samenleving leiden. Als er een gevecht om de loterijmarkt ontstaat, wat zijn dan de gevolgen voor honderden Nederlandse goede doelen, culturele instellingen, duizenden maatschappelijke initiatieven en meer dan 3000 plaatselijke clubs en lokale (sport)verenigingen in het hele land? Als de Nederlandse loterijen worden weggevaagd, springt zo'n buitenlandse loterij dan in dat gat van jaarlijks 750 miljoen euro dat nu jaarlijks (!) geïnvesteerd wordt in de samenleving?

Deze buitenlandse commerciële partijen hebben niets op met de Nederlandse samenleving en zijn zeker niet opgericht om hun opbrengsten aan goede doelen weg te geven. We hebben het over buitenlandse loterijen met omzetten van 10 miljard euro die op de Nederlandse markt komen. Onze Nederlandse loterijen, met hun hoge bijdragen aan honderden goede doelen, sport en de staatskas, verbleken hierbij. Waarom wil het kabinet zijn eigen glazen ingooien? Waarom laten we commerciële loterijen toe op een markt die van oudsher non-profit is en waar van de Nederlandse samenleving nog altijd veel profijt heeft via haar goede doelen? Overal in Europa worden loterijvergunningen aan non-profit organisaties gegeven. Nederland is straks het eerste land waar commerciële partijen een loterijvergunning kunnen krijgen. Waarom willen we dit?

Bij beargumentatie van zijn voorstellen verschuilt het ministerie zich achter een recente rechterlijke uitspraak rondom een op formele gronden afgewezen aanvraag voor een loterijvergunning. Maar laat hierover geen misverstanden bestaan: deze liberalisering hoeft niet van Europa! Waarom denk je dat geen enkel ander land de loterijgrenzen opent? Er dreigt een even kortzichtige als roekeloze liberalisering doorgevoerd te worden, met alle negatieve effecten voor de samenleving vandien.

Alsof dit allemaal niet erg genoeg is, worden er binnenkort ook tientallen commerciële aanbieders van online kansspelen toegelaten binnen onze landsgrenzen. Het kabinet creëert willens en wetens een 'big bang', een revolutionaire omslag van het kansspelbeleid in één klap door gelijktijdig buitenlandse loterijen én aanbieders van online kansspelen toe te laten waarvan de gevolgen niet te overzien zijn. Het kabinet breekt bovendien – en zonder enige reden – de belofte die in 2014 aan de goede doelen, musea, de sport en loterijen is gedaan om eerst online kansspelen te legaliseren, daarvan de effecten te evalueren en pas daarna eventueel nieuwe loterij-initiatieven toe te laten. Kortom, de belofte om de loterijmarkt op verantwoorde wijze te behandelen en zo te voorkomen dat de hoge maatschappelijke loterijbijdragen (ca 750 miljoen euro per jaar uit alle Nederlandse loterijen!) in gevaar worden gebracht.

Marktwerking zonder enige verplichting, van Europa hoeft het niet, van niemand hoeft het. Met deze tot mislukken gedoemde deregulering zet het kabinet de BV Nederland in de uitverkoop. Alleen al de Nationale Postcode Loterij, BankGiro Loterij en VriendenLoterij investeerden de afgelopen jaren meer dan zes miljard euro in de samenleving via goede doelen. Waarom zou je deze verworvenheid in de waagschaal stellen? Binnenkort bespreekt de Tweede Kamer de genoemde legalisering van online kansspelen. Op zich is dit goed – om illegale gokpraktijken, verslavingsgevaar, matchfixing te beteugelen. Hier wordt al zeker 16 jaar lang op basis van diverse expertmeetings en zeven (!) onderzoeken over nagedacht en gedebatteerd. Die zorgvuldigheid is terecht. De komst van commerciële aanbieders van online kansspelen betekent immers een breuk met de traditie dat opbrengsten uit kansspelen voor het algemeen belang bestemd zijn. Daar moet goed over worden nagedacht. En dat geldt nog veel meer voor het loterijbeleid.

In deze tijd van beperkte middelen voor cultuur, welzijn, natuur en andere maatschappelijke terreinen vormen de bijdragen vanuit loterijen een onmisbare bron van inkomsten voor musea en tal van andere goede doelen en sport. De steun van de loterijen is voor de Nederlandse samenleving onmisbaar. Laten we hier zorgvuldig mee omgaan.

Adriana Esmeijer, directeur Prins Bernhard Cultuurfonds

Wim Pijbes, directeur Rijksmuseum

Marc van den Tweel, directeur Natuurmonumenten